บทที่ 1
บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ภายใต้สภาวะการแข่งขันและการกีดกันด้านการค้า ของตลาดสินค้าทำให้ผู้ประกอบการภาคอุตสาหกรรมหันมาเพิ่มความสำคัญให้กับการลดต้นทุนในการดำเนินงาน การเพิ่มผลผลิต และการใช้ทรัพยากรร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด อุตสาหกรรมการผลิตอาหารและเครื่องดื่ม (Food & Beverage) นับเป็นหนึ่งใน 4 อุตสาหกรรมหลักที่เป็นเฟืองจักรสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศไทย ซึ่งรัฐบาลได้ประกาศยุทธศาสตร์ในการผลักดันให้ประเทศไทยเป็นครัวใหญ่ของโลก มุ่งเน้นปีแห่งคุณภาพและอาหารปลอดภัย ซึ่งมาตรการต่างๆ ดังกล่าวจะเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้ประกอบการด้านอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่มปรับตัวนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้เพื่อปรับปรุงกระบวนการทำงาน เพิ่มผลผลิตและสร้างศักยภาพการแข่งขันในเชิงธุรกิจมากขึ้นประกอบกับการนโยบายการเปิดเขตเสรีทางการค้า (Free Trade Area-FTA) ของรัฐบาลเพื่อสร้างความได้เปรียบของสินค้าไทยสู่สายตาชาวโลก ซึ่งจะเกิดผลดีต่อหลายภาคอุตสาหกรรม โดยเฉพาะประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม กลุ่มหลักทรัพย์ที่จะได้ประโยชน์จากการนี้ คือกลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร (agro and food industry) และอุตสาหกรรมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เห็นได้ว่าภาวะเศรษฐกิจของประเทศมีการขยายตัวในเกณฑ์สูงอย่างต่อเนื่อง ถึงแม้จะมีปัจจัยลบจากต่างประเทศหลายประการ อาทิ การแพร่ระบาดโรคระบบทางเดินหายใจเฉียบพลัน (SARS) และสงครามระหว่างสหรัฐ ฯ และอิรักแต่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้ประเมินเบื้องต้นว่าเศรษฐกิจไทยในปี 2546 ถือเป็นอัตราที่สูงสุดตั้งแต่เกิดภาวะวิกฤตเศรษฐกิจปี 2540 เป็นต้นมา ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET Index) ได้มีการปรับตัวดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ในปี 2547 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้ประเมินเบื้องต้นว่าเศรษฐกิจไทยในปี 2547 จะเติบโตถึงร้อยละ 7 ทั้งนี้เพราะนักลงทุนจากภาคเอกชนและรัฐบาลที่เป็นตัวแปรผลักดันเศรษฐกิจที่สำคัญ แต่ก็มีปัจจัยเสี่ยงที่เกิดส่งผลไม่ให้เป็นไปตามที่คาดการณ์ไว้อันเนื่องมาจาก ปัญหาการก่อการร้ายในภาคใต้ ปัญหาการระบาดของไข้หวัดนกที่ทำให้ทั้งยุโรปและญี่ปุ่น ห้ามนำเข้าไก่สดแช่เย็นและแช่แข็งจากโรงงานบางส่วน การปรับเปลี่ยนคณะรัฐมนตรีในการเลือกตั้งปี 2548 แนวโน้มการชะลอตัวของการใช้จ่ายภาคครัวเรือน อัตราเงินเฟ้อภายในประเทศ ราคาสินค้าที่สูงขึ้นอันเนื่องมากจากการปรับขึ้นของค่าจ้างและแรงงาน และการคาดการณ์การปรับขึ้นของ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

อัตราดอกเบี้ยในประเทศ ย่อมส่งผลกระทบต่อการตัดสินใจของผู้บริโภคและนักลงทุน ประกอบกับปัญหาภายนอกประเทศ เช่น แนวโน้มการปรับขึ้นของอัตราดอกเบี้ยของสหรัฐฯ ปัญหาการก่อการร้ายระหว่างประเทศ การชะลอเศรษฐกิจของจีน และการปรับตัวขึ้นของราคาน้ำมันในตลาดโลกที่ส่งผลให้ราคาน้ำมันขายปลีกในประเทศเพิ่มสูงขึ้น ที่จะส่งผลต่อภาคอุตสาหกรรมต่างๆ และการลดลงของกำไรสุทธิในบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ แต่ก็ยังมีการตรึงราคาน้ำมันของรัฐบาลเพื่อช่วยเหลือผู้ประกอบการ และช่วยไม่ให้ราคาสินค้าปรับสูงขึ้น จนเกิดภาวะเงินเฟ้อ หากถ้ามองในฐานะผู้บริโภคแล้ว ราคาน้ำมันที่สูงขึ้น ย่อมส่งผลกระทบต่อการตัดสินใจในการบริโภคและการลงทุน ประกอบกับมาตรการต่างๆ ของรัฐบาลที่สนับสนุนการลงทุนอาทิ การขยายฐานการเก็บภาษีนิติบุคคลธรรมดา รวมไปถึงภาษีมูลค่าเพิ่มของกิจการที่มีรายได้ การขึ้นอัตราเงินเดือนข้าราชการและลูกจ้าง นโยบายเอื้ออาทรที่เป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจขั้นรากหญ้าของไทยให้ดีขึ้น

การผลิตภาคอุตสาหกรรมของประเทศไทยได้มีการขยายเพิ่มขึ้น โดยการผลิตเพื่อใช้ภายในประเทศและการส่งออกที่ใช้เทคโนโลยีสูงเป็นแรงผลักดัน ปัจจัยหลักที่สนับสนุนการขยายตัว คือ ความแข็งแกร่งของตลาดภายในประเทศที่ยังคงเพิ่มขึ้น จะเห็นได้จากการเพิ่มขึ้นของอุตสาหกรรมการผลิตภาคก่อสร้างและอุตสาหกรรมต่อเนื่อง การผลิตยานยนต์และการผลิตในอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม ดังแสดงในตารางที่ 1.1

ตารางที่1.1 อัตราเพิ่มดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม (%)

		2543	2544	2545	2546	2547
1	ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม	1.3	8.5	8.6	12.3	11.3
2	จำแนกตามกลุ่มสินค้า					
	อาหาร	-2.9	2.8	1.3	17.0	4.5
	เครื่องดื่ม	13.6	20.0	20.2	17.6	11.6
	ยาสูบ	-3.0	3.2	5.1	3.7	4.6
	สิ่งทอและผลิตภัณฑ์สิ่งทอ	0.6	-0.4	-0.1	0.0	2.2
	ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม	2.2	1.9	1.9	4.4	3.8
	วัสดุก่อสร้าง	9.9	13.4	14.0	1.5	12.7
	เหล็กและผลิตภัณฑ์เหล็ก	2.5	24.3	24.2	2.1	19.9
	ยานยนต์และอุปกรณ์ขนส่ง	23.3	19.7	19.1	32.1	25.5
	อิเล็กทรอนิกส์และเครื่องใช้ไฟฟ้า	-26.8	24.1	25.4	23.1	34.0
	เครื่องประดับ	3.9	0.0	-0.1	2.0	4.1
	ผลิตภัณฑ์อื่น ๆ	0.7	2.3	2.6	13.2	-3.3

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย (2547)

หมายเหตุ ปี 2548 ยังไม่ได้สรุปออกมาเป็นตัวเลข

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

จากตารางที่ 1.1 จะเห็นได้ว่าในปี 2547 ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรมของประเทศไทยเพิ่มขึ้นร้อยละ 11.3 เมื่อเทียบกับปีเดียวกันที่ผ่านมา เป็นอัตราที่ใกล้เคียงกับอัตราเพิ่มร้อยละ 12.3 ของปี 2546 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2547: 22) เมื่อเทียบกับผลผลิตอุตสาหกรรมประเภทอื่นแล้ว อุตสาหกรรมเครื่องดื่ม ถือเป็นอันดับที่ 5 รองจากอิเล็กทรอนิกส์และเครื่องใช้ไฟฟ้า ยานยนต์และอุปกรณ์ขนส่ง เหล็กและวัสดุก่อสร้าง จึงเป็นอุตสาหกรรมที่น่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง ส่วนอุตสาหกรรมอาหารอาจจะชะลอลงมาบ้างเป็นผลมาจากปริมาณวัตถุดิบที่เข้าสู่ตลาดน้อยลง ได้แก่ข้าวและสับปะรด และปัญหาต้นทุนเหล็กที่ใช้ทำกระป๋อง ปัญหาผลผลิตอ้อยออกสู่ตลาดมากกว่าปกติ แต่อย่างไรก็ตามการผลิตอาหารทะเลและอาหารกระป๋องและแช่แข็งยังปรับตัวดีขึ้นตามการส่งออกที่สูงขึ้น เนื่องจากความต้องการโดยรวมสำหรับการบริโภคอาหารทะเลของตลาดสหภาพยุโรปเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง

อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่มเป็นหนึ่งอุตสาหกรรมที่เป็นความหวังสำหรับอนาคตเศรษฐกิจไทยโดยรวม มีบทบาทสำคัญ ๆ เช่น (ธเนศ กองประเสริฐ และคณะ,2544 : 4-6) บทบาทในการสร้างมูลค่าเพิ่ม(value added) ให้แก่ผลผลิตทางเกษตรและปศุสัตว์ ได้เป็นจำนวนมาก เพราะพืชผลทางการเกษตรและผลผลิตจากปศุสัตว์ เมื่อผ่านกระบวนการแปรรูปทางอุตสาหกรรมแล้ว ก็จะมีมูลค่าสูงขึ้นจากเดิม อีกทั้งบทบาทในการก่อให้เกิดการจ้างงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งแรงงานไร้ฝีมือ (unskilled labor) นอกจากนี้โรงงานส่วนใหญ่มักตั้งอยู่ใกล้แหล่งวัตถุดิบ คือผลผลิตทางการเกษตร จึงเป็นแหล่งจ้างงานที่สำคัญของระดับภูมิภาค อันมีบทบาทต่อการยกระดับรายได้และการเพิ่มการจ้างงานในชนบท จากการสำรวจของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมระบุว่า ในปี พ.ศ.2538 การจ้างงานอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่มจำนวน 566,300 คน และในปี พ.ศ.2540 จำนวนแรงงานได้เพิ่มเป็น 687,550 คน

หลักทรัพย์ในกลุ่มอาหารและเครื่องดื่มเป็นอีกกลุ่มหลักทรัพย์หนึ่งที่นักลงทุนจะเข้าไปลงทุนเพิ่มขึ้น เพราะปัจจุบันผลิตภัณฑ์อาหารและเครื่องดื่มถือเป็นสินค้าส่งออกที่สำคัญของไทยอย่างหนึ่ง และเป็นปัจจัยพื้นฐานสำหรับการดำรงชีวิตด้วย และสืบเนื่องจากในสภาวะเศรษฐกิจตกต่ำปี 2540 ซึ่งมีผลกระทบต่ออุตสาหกรรมทุกสาขา แต่กำไรสุทธิของบริษัทจดทะเบียนในกลุ่มอาหารและเครื่องดื่มเฉลี่ยของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ยังคงเพิ่มขึ้น (ดังตารางที่ 1.2) ทั้งนี้เพราะผลประกอบการของบริษัทจดทะเบียนเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญอย่างหนึ่งในการตัดสินใจเลือกลงทุนในหลักทรัพย์กลุ่ม โดยนักลงทุนควรทำการวิเคราะห์ดูจาก ความมีศักยภาพในการเจริญเติบโต มีความมั่นคง และเข้มแข็งทางด้านการเงิน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่1.2 สรุปฐานะการเงิน ผลการดำเนินงานรายอุตสาหกรรมกลุ่มอาหารและเครื่องดื่ม

หน่วย: ล้านบาท

ปี	ยอดขาย	ต้นทุนขาย	กำไรขั้นต้น	กำไร (ขาดทุน) สุทธิ
2547	128,101	105,293	17.8%	5,359
2546	110,532	88,726	19.7%	6,109
2545	100,862	78,695	21.98	5,032
2544	99,819	78,716	21.14	4,202

ที่มา: ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2547)

จากปัญหาข้างต้นที่กล่าวมา ไม่ว่าจะเป็นแนวโน้มของอัตราดอกเบี้ยเงินฝากที่คาดว่าจะเพิ่มขึ้น ประกอบกับผลการประกอบการของธุรกิจกลุ่มหลักทรัพย์อาหารและเครื่องดื่มที่ดี ทิศทางของดัชนีราคาหลักทรัพย์ที่คาดว่าจะเพิ่มขึ้น นโยบายการบริหารงบประมาณการคลังของรัฐบาล และนโยบายการเงินของธนาคารแห่งประเทศไทยที่มีบทบาทอย่างมาก การลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ จึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งสำหรับนักลงทุน ดังนั้นหากนักลงทุนทราบคำถามที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยและทิศทางของผลตอบแทนจากการลงทุนว่าเป็นอย่างไร ย่อมสามารถวิเคราะห์ถึงผลประกอบการอันแสดงถึงศักยภาพในการเจริญเติบโตของบริษัทจดทะเบียนต่างๆ แล้วย่อมจะส่งผลให้นักลงทุนหันมาสนใจและเลือกลงทุนในหลักทรัพย์กลุ่มอาหารและเครื่องดื่มเพิ่มมากขึ้น อันเป็นการลงทุนในระยะยาวและเป็นการระดมเงินทุนขนาดใหญ่ที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.2.1 เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อผลตอบแทนของหลักทรัพย์กลุ่มอาหาร และเครื่องดื่มในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

1.2.2 เพื่อศึกษาถึงสถานะทางการเงินของบริษัทในหลักทรัพย์กลุ่มอาหารและเครื่องดื่ม ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

1.3 ประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษา

1.3.1 ทราบถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อผลตอบแทนของหลักทรัพย์กลุ่มอาหารเครื่องดื่มและสามารถนำผลการศึกษาที่ได้มาใช้เป็นแนวทางในการตัดสินใจลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

1.3.2 ทราบถึงสถานะทางการเงินของบริษัทในหลักทรัพย์กลุ่มอาหารและเครื่องดื่มในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

ศึกษาจากข้อมูลราคาปิดรายสัปดาห์หลังวิกฤตเศรษฐกิจ ของหลักทรัพย์ในกลุ่มอาหารและเครื่องดื่มในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยใช้ข้อมูลรายสัปดาห์ระหว่างเดือนมกราคม 2543 ถึงเดือน ธันวาคม 2547 รวมทั้งสิ้น 261 สัปดาห์ จำนวน 8 หลักทรัพย์ จากหลักทรัพย์ในกลุ่มอาหารและเครื่องดื่มมีทั้งหมด 24 หลักทรัพย์ เนื่องจากหลักทรัพย์ทั้ง 8 หลักทรัพย์นั้นมีการซื้อขายกันโดยตลอดในช่วงระยะเวลา 261 สัปดาห์ที่ทำการศึกษา ส่วนหลักทรัพย์ที่เหลือทั้ง 16 หลักทรัพย์มีปริมาณการซื้อขายต่ำ จึงไม่มีข้อมูลที่เพียงพอที่จะนำมาประมวลผลทางสถิติ ดังนี้

1) APURE : Agripure Holdings Public Company Limited :
บริษัทอกริเพียว โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน)
2) MALEE : Malee Sampran Public Company Limited :
บริษัทมาลีสามพราน จำกัด (มหาชน)
3) PR :President Rice Products Public Company Limited :
บริษัท เพรซิเดนท์ ไรซ์โปรดักส์ จำกัด (มหาชน)
4) S&P : S & P Syndicate Public Company Limited
บริษัท เอส แอนด์ พี ซินดิเคท (มหาชน)
5) SSC : Serm Suk Public Company Limited :
บริษัทเสริมสุข จำกัด (มหาชน)
6) TC: Tropical Canning (Thailand) Public Company Limited :
บริษัท ทรอปิคอลแคนนิ่ง (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)
7) TUF : Thai Union Frozen Products Public Company Limited :
บริษัท ไทยยูเนียน โฟรเซ่น โปรดักส์ จำกัด (มหาชน)
8) TVO : Thai Vegetable Oil Public Company Limited :
บริษัท น้ำมันพืชไทย จำกัด (มหาชน)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

1.5 นิยามศัพท์

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (Stock Exchange of Thailand : SET) หมายถึง ศูนย์กลางในการซื้อขายหลักทรัพย์ ควบคุมดูแลให้การซื้อขายหลักทรัพย์เป็นไปอย่างมีระบบ คล่องตัว โปร่งใส และยุติธรรม เพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่นักลงทุน และส่งเสริมการระดมเงินออมจากนักลงทุนและประชาชน เพื่อนำไปลงทุนในกิจการที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจโดยรวม โดยได้เปิดดำเนินการเมื่อวันที่ 30 เมษายน พ.ศ.2518

สำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. (Office of the Securities and Exchange Commission) หมายถึง สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามมาตรา 17 ของ พ.ร.บ.หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ.2535 เพื่อปฏิบัติการใดให้เป็นไปตามมติของคณะกรรมการ ก.ล.ต. และปฏิบัติงานอื่นตามบทบัญญัติแห่ง พ.ร.บ. หลักทรัพย์

ดัชนีราคาหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET Index) หมายถึงดัชนีราคาหลักทรัพย์ที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจัดขึ้น เพื่อแสดงถึงการเปลี่ยนแปลงการเคลื่อนไหวของหลักทรัพย์ที่ทำการซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยคำนวณจาก

$$\text{SET Index} = \frac{\text{มูลค่าตลาดรวม ณ ราคาวันฐาน X 100}}{\text{มูลค่าตลาดรวม ณ ราคาวันฐาน}}$$

โดยมูลค่าตลาดรวม ณ ราคาวันฐานคือวันที่ 30 เมษายน พ.ศ.2518 ซึ่งเป็นวันแรกที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีการดำเนินการซื้อขายหลักทรัพย์

Growth Company หมายถึงบริษัทที่มียอดขายและผลกำไรในอดีตที่ผ่านมาสูงกว่ามาตรฐานในอุตสาหกรรมเดียวกัน และมีความเป็นไปได้ที่จะลงทุนในโครงการที่ให้ผลตอบแทนสูงกว่าที่คาดไว้ ดังนั้น ยอดขายและกำไรของบริษัทจะเพิ่มขึ้นในอัตราที่สูงกว่าบริษัทอื่น ๆ ในอุตสาหกรรมเดียวกัน

ความเสี่ยง (risk) หมายถึง โอกาสที่สูญเสียบางอย่าง (implies a chance of losing) ความเสี่ยงในการถือหลักทรัพย์ที่มีความสัมพันธ์ที่อาจทำให้ผลตอบแทนที่ได้รับน้อยกว่าผลตอบแทนที่คาดหวัง ซึ่งแบ่งได้เป็น 2 ส่วน คือ ความเสี่ยงที่เป็นระบบ และความเสี่ยงที่ไม่เป็นระบบ

ความเสี่ยงที่เป็นระบบ (systematic risk) หมายถึง ความเสี่ยงที่ทำให้ผลตอบแทนจากการลงทุนในหลักทรัพย์เปลี่ยนแปลง จนเป็นผลให้ราคาหลักทรัพย์ที่ซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์ถูกกระทบกระเทือน ซึ่งสาเหตุเกิดจากการเปลี่ยนแปลงในภาวะเศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง และสภาพแวดล้อมของสังคม ที่กระทบต่อตลาดหลักทรัพย์ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของราคาหลักทรัพย์ มีสาเหตุมาจาก ความเสี่ยงทางตลาด ความเสี่ยงในอัตราดอกเบี้ย และความเสี่ยงในอำนาจซื้อ

ความเสี่ยงที่ไม่เป็นระบบ (unsystematic risk) หมายถึง ความเสี่ยงที่ทำให้ธุรกิจนั้นเปลี่ยนแปลงไปจากธุรกิจอื่น หรือความเสี่ยงที่เกิดขึ้นเฉพาะธุรกิจนั้น ไม่มีผลต่อธุรกิจอื่น โดยจะ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

กระทบกระเทือนต่อราคาหลักทรัพย์ของบริษัทแห่งนั้นเพียงบริษัทเดียว ไม่มีผลกระทบต่อราคาหลักทรัพย์อื่นในตลาดหลักทรัพย์ ได้แก่การนัดหยุดงานของคนงานในธุรกิจ ความผิดพลาดของผู้บริหาร การค้นพบสิ่งใหม่ การแข่งขันด้านโฆษณา และการเปลี่ยนแปลงของรสนิยมผู้บริโภค ซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผลตอบแทนของบริษัทหนึ่งแต่ไม่กระทบต่อทั้งตลาด

สัมประสิทธิ์เบต้า (β) ความหมายของเบต้าในแบบจำลองฟามาและเฟรนช์ คือ ตัววัดค่าความเสี่ยง ซึ่งบอกความสัมพันธ์ระหว่างผลตอบแทนของหลักทรัพย์กับผลตอบแทนของตลาด หรือผลตอบแทนเฉลี่ยของทุกหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์ เมื่อค่าของตลาดเท่ากับ 1 แสดงให้เห็นถึงผลตอบแทนของแต่ละหลักทรัพย์อาจจะมีค่ามากกว่า 1 หรือน้อยกว่า 1 ค่าสัมประสิทธิ์เบต้าจะทำให้นักลงทุนทราบถึงความเสี่ยงที่เป็นระบบ (systematic risk) และนำไปพิจารณาถึงการเคลื่อนไหวของตลาด ซึ่งจะมีผลกระทบต่อการคาดหวังผลตอบแทนของหลักทรัพย์ ถ้าค่าสัมประสิทธิ์เบต้าของหลักทรัพย์มีค่ามากกว่า 1 ก็แสดงให้เห็นถึงหลักทรัพย์นั้นจะมีการเปลี่ยนแปลงในอัตราผลตอบแทนมากกว่าการเปลี่ยนแปลงในอัตราผลตอบแทนของตลาด และหากให้ค่าสัมประสิทธิ์เบต้าของหลักทรัพย์มีค่าน้อยกว่า 1 ย่อมแสดงว่า หลักทรัพย์นั้นมีการเปลี่ยนแปลงในอัตราผลตอบแทนน้อยกว่าในอัตราผลตอบแทนของตลาด

มูลค่าตามบัญชี (book value หรือ B/V) หมายถึงมูลค่าหุ้นส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญต่อหุ้น ซึ่งคำนวณได้จาก

$$\text{book value} = \frac{\text{ทุนของผู้ถือหุ้นสามัญ}}{\text{จำนวนหุ้นสามัญ}} \quad \text{หรือ} \quad = \frac{\text{สินทรัพย์รวม} - \text{หนี้สินรวม}}{\text{จำนวนหุ้นสามัญ}}$$

มูลค่าทางบัญชีในวันเริ่มแรกจะเท่ากับมูลค่าที่ตราไว้ หลักจากนั้นเมื่อบริษัททำกำไรและหลังจากได้จ่ายเงินปันผลให้กับผู้ถือหุ้น กำไรส่วนที่เหลือจะเข้าบัญชีกำไรสะสมซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของทุนส่วนของผู้ถือหุ้น มูลค่าตามบัญชีต่อหุ้นจะเพิ่มขึ้นและแยกตัวออกจากมูลค่าที่ตราไว้ทันที มูลค่าตามบัญชีต่อหุ้นอาจเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นได้อีกสาเหตุหนึ่งก็คือ เมื่อบริษัทออกหุ้นสามัญจำหน่ายและมีมูลค่าสูงกว่ามูลค่าที่ตราไว้ เช่น บริษัทออกหุ้นสามัญ 100 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 100 บาท แต่บริษัทนำออกมาจำหน่ายในราคาหุ้นละ 120 บาท คือมีมูลค่าที่ตราไว้ 100 บาทและมีมูลค่าทางบัญชี 120 บาท และถ้าบริษัทมีกำไรสะสมเฉลี่ยต่อหุ้นละ 20 บาท มูลค่าตามบัญชีกรณีนี้จะได้หุ้นละ 140 บาท และในทางตรงกันข้ามมูลค่าตามบัญชีจะลดลงเนื่องจากการดำเนินงานเกิดผลขาดทุนหรือมีการจ่ายเงินปันผล ในด้านของนักลงทุนตามปกติแล้ว มูลค่าตามบัญชีถือได้ว่าเป็นมูลค่าต่ำสุดของบริษัทนั้น ทั้งนี้เพราะมูลค่าทรัพย์สินต่างๆ ที่บันทึกไว้ในบัญชี เช่น อาคารและที่ดิน จะเป็นราคา ณ วันที่ซื้อ ราคาจึงมักจะต่ำกว่าราคาในปัจจุบัน ด้วยเหตุนี้ ราคาหุ้นสามัญของบริษัทจึงมักสูงกว่ามูลค่าตามบัญชี

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

หุ้นสามัญ หมายถึงหลักทรัพย์ที่บริษัทออกจำหน่ายเพื่อระดมเงินทุนมาดำเนินกิจการ ผู้ถือหุ้นสามัญมีสิทธิร่วมเป็นเจ้าของบริษัท มีสิทธิออกเสียงลงมติในที่ประชุมผู้ถือหุ้นเพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการบริษัท ร่วมตัดสินใจในนโยบายการดำเนินงานของบริษัท และร่วมตัดสินใจปัญหาสำคัญของบริษัท ผู้ถือหุ้นสามัญจะได้รับผลตอบแทนในรูปของเงินปันผล (dividend) เมื่อราคาหุ้นเพิ่มสูงขึ้นตามศักยภาพของบริษัทและมีโอกาสได้รับสิทธิจองซื้อหุ้นใหม่เมื่อบริษัทเพิ่มทุนขยายกิจการ หากบริษัทเลิกกิจการก็จะได้รับส่วนแบ่งในสินทรัพย์ของบริษัทจากยอดขายสุทธิหลังจากชำระคืนเจ้าหนี้และพันธะต่างๆ หมดแล้ว

ปันผล (dividend) หมายถึง ส่วนของกำไรที่บริษัทแบ่งจ่ายให้แก่ผู้ถือหุ้นสามัญและหุ้นบุริมสิทธิ หรือผู้ถือหน่วยลงทุน ตามสิทธิของแต่ละหุ้นปันผล แต่หุ้นบุริมสิทธิมักกำหนดไว้ตายตัวเป็นร้อยละของราคาตราไว้ แต่ปันผลของหุ้นสามัญหรือหน่วยลงทุนจะมากหรือน้อยจะเปลี่ยนแปลงไปตามการดำเนินงานของบริษัท ในแต่ละปีคณะกรรมการบริษัทจะประกาศจ่ายปันผลแก่หุ้นสามัญเป็นคราว ๆ ไป

งบการเงิน หมายถึงรายงานฐานะทางการเงินและผลประกอบการทางการเงินของบริษัท ซึ่งจัดทำขึ้นตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป โดยเป็นการรายงานกิจกรรมการเงิน การลงทุน และกิจกรรมดำเนินงานที่เกิดขึ้นในรอบระยะเวลาบัญชีหนึ่งๆ อาจจะเป็น 3 เดือน 6 หรือ 12 เดือน ซึ่งประกอบไปด้วย งบดุล งบกำไรขาดทุน และงบกระแสเงินสด

งบดุล (balance sheet) หมายถึงงบการเงินที่แสดงถึงฐานะทางการเงินของกิจการ ณ วันใดวันหนึ่ง งบดุลจะให้รายละเอียดเกี่ยวกับทรัพยากรของกิจการ (สินทรัพย์) และสิทธิเรียกร้องเหนือทรัพยากรเหล่านั้น (หนี้สินและส่วนของเจ้าของ)

งบกำไรขาดทุน (income statement) หมายถึงงบการเงินที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับผลการดำเนินงานของกิจการสำหรับช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง ข้อมูลในงบกำไรขาดทุนจะประกอบด้วย รายได้ ค่าใช้จ่าย กำไรสุทธิหรือขาดทุนสุทธิ แตกต่างจากงบดุลคือ รายการในงบกำไรขาดทุนเป็นรายการที่เกิดขึ้นสำหรับช่วงเวลาหนึ่ง เช่นรายการขาย จะแสดงเป็นยอดสะสมในช่วง 3 เดือน 6 เดือนหรือ 1 ปี ในขณะที่งบดุลเป็นรายการที่มีอยู่ ณ วันนั้น

งบกระแสเงินสด (statement of cash flow) หมายถึงงบการเงินที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับกระแสเงินสดรับและกระแสเงินสดจ่าย ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง โดยจะแสดงถึงแหล่งที่มาของเงินสด แหล่งที่ใช้ไปของเงินสด และเงินสดสุทธิที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงในระหว่างงวดกิจกรรมดำเนินงาน กิจกรรมลงทุน และกิจกรรมการจัดหาเงิน ข้อมูลในงบกระแสเงินสดจะช่วยให้สามารถประเมินสภาพคล่องของกิจการได้

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved